

Valmistelija

Kunnanjohtaja Petri Härkönen, 040 177 5069, petri.harkonen@savukoski.fi

Perussopimuksen 23 §, Kuntayhtymästä eroaminen

Jäsenkunnan, joka haluaa erota kuntayhtymästä, tulee ilmoittaa siitä kuntayhtymän hallitukselle vähintään vuotta aikaisemmin. Eropäätös tulee hyväksyä jäsenkunnan valtuustossa. Kun jäsenkunta ilmoittaa erosta, eroaminen tapahtuu seuraavan kalenterivuoden päättyessä

Perustelut Savukosken kunnan yhteistyön irtisanomiselle Itä-Lapin kuntayhtymästä ja hakeutumiselle Pohjois-Lapin seutukuntaan

Yhteistyö Itä-Lapin kuntayhtymän kanssa irtisanotaan perussopimuksen mukaisesti siten, että yhteistoiminta päättyy vuoden 2026 lopussa. Kunnan strategisen asemoitumisen näkökulmasta on perusteltua hakea Pohjois-Lapin seutukuntaan kuulumista. Tähän ratkaisuun johtavat seuraavat perusteet:

1. Historiallinen ja toiminnallinen yhteys Sodankylään

Savukosken ja Sodankylän välillä on pitkä yhteinen historia: Savukoski on ollut osana Sodankylää vuoteen 1916 saakka. Tämä historiallinen yhteys näkyy edelleen asiointisuunnissa, asukkaiden luonnollisissa liikkumisvirroissa sekä palveluiden käytössä.

Viime vuosina palveluyhteistyö ja käytännön kumppanuudet Sodankylän kanssa ovat lisääntyneet, etenkin sote-palveluissa, koulutuksessa ja teknisellä sektorilla. Yhä suurempi osa Savukosken kuntalaisista käyttää Sodankylän palveluita joko sijainnin, saavutettavuuden tai palveluvalikoiman vuoksi. Tämä kehitys tukee loogisesti suuntautumista Pohjois-Lappiin.

2. Luonnonolosuhteet ja elinkeinojen rakenne vastaavat Pohjois-Lapin profiilia

Savukosken maantieteelliset ja luonnonolosuhteet – laajat erämaa-alueet, arktinen tunturiluonto ja harva asutus – ovat selvästi lähempänä Pohjois-Lappia kuin Itä-Lapin maisema- ja elinkeinorakennetta.

Elinkeinollisesti matkailu, poronhoito, eräntyö ja luontoperustaiset elinkeinot yhdistävät Savukoskea vahvasti Sodankylään sekä muuhun Pohjois-Lappiin. Myös mahdolliset tulevat investoinnit ovat luonteeltaan pohjoislappilaisia ja niiden yhteistyöverkostot suuntautuvat enemmän Sodankylään kuin Kemijärven suuntaan.

3. Kemi-Sompio – Suomen suurimman paliskunnan toiminta

Kemi-Sompio, Suomen suurin paliskunta, toimii sekä Savukosken että Sodankylän alueella. Paliskunnan toiminta-alue, poronhoidon merkittävä rooli ja laidunmaisemat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka kytkee Savukosken vahvemmin Pohjois-Lappiin.

Poronhoidon kannalta hallinnollinen ja seutukunnallinen yhtenäisyys on tärkeää, sillä useat päätökset, maankäytön linjaukset ja elinkeinoa tukevat hankkeet vaativat laajaa alueellista koordinaatiota Sodankylän suuntaan.

4. Asiointisuunnat ja saavutettavuus puoltavat seutukunnan vaihtoa

Savukosken asiointisuunnista merkittävä osa suuntautuu Sodankylään:

- terveydenhuolto
- kaupalliset palvelut
- viranomaistoiminta
- liikennevirrat (mm. yhteydet valtateiden kautta)

Pohjois-Lapin seutukunta edustaa Savukosken asukkaiden arjen kannalta luonnollisinta alueellista toimintaympäristöä. Savukosken sijainti maakunnan koillisosassa tekee Itä-Lappiin suuntautumisesta vähemmän luontevaa sekä toiminnallisesti että logistisesti.

5. Aluekehityksen ja edunvalvonnan parempi kohdentuminen

Pohjois-Lapin seutukunta tarjoaa Savukoskelle:

- vahvemman yhteisen aluekuvan
- selkeämmät elinkeinolliset synergiamahdollisuudet
- paremmat edellytykset yhteiseen edunvalvontaan maakunnallisissa ja valtakunnallisissa kysymyksissä
- resursseja ja verkostoja, jotka tukevat Savukosken arktista identiteettiä ja kehityspotentiaalia.

Yhteenveto

Savukosken kunnalla on sekä historialliset, maantieteelliset, elinkeinolliset että asiointiin liittyvät perusteet hakeutua osaksi Pohjois-Lapin seutukuntaa. Kunnan asema, väestön liikkumisvirrat, poronhoidon rakenne sekä kasvava palveluyhteistyö Sodankylän kanssa muodostavat vahvan ja johdonmukaisen perustan tälle ratkaisulle.

Irtisanominen Itä-Lapin kuntayhtymästä tehdään perussopimuksen ehtoja noudattaen, ja tavoitteena on turvata Savukosken kuntalaisten palvelut ja vahvistaa kunnan elinvoimaa pitkällä aikavälillä.

Savukoski ei ole hakenut liittymistä Pohjois-Lapin seutukuntaan ja ratkaisu edellyttää Pohjois-Lapin seutukunnan kuntien hyväksyntää.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Petri Härkönen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Savukoski irtisanoo yhteistyön Itä-Lapin kuntayhtymän kanssa päättymään perussopimuksen mukaisesti vuoden 2026 lopussa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Keskustelun jälkeen kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Jakelu

Valtuusto

Kvalt 15.12.2025 § 104
124/00.04.01/2025

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Savukoski irtisanoo yhteistyön Itä-Lapin kuntayhtymän kanssa päättymään perussopimuksen mukaisesti vuoden 2026 lopussa.

Päätös

Kunnanvaltuusto keskusteli vilkkaasti asiasta.

Jouni Halonen esitti valtuustoryhmä R25S ponnien, että Savukosken kunta ei tässä vaiheessa hae minkään kuntayhtymän jäsenyyttä. Savukosken kunta on sellaisissa hankkeissa mukana, jotka hyödyttävät kuntaa. Ponsi liitettiin pöytäkirjaan.

Keskustelun jälkeen kunnanvaltuusto hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti Jouni Halosen esittämällä ponnella.

Jakelu

Itä-Lapin kuntayhtymä
Kuntayhtymän jäsenkunnat